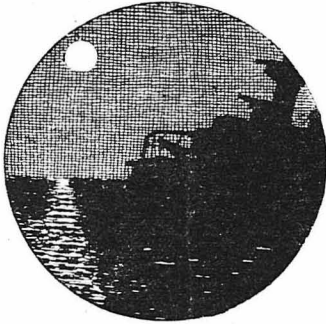

ΞΕΛΙΔΕΣ ΔΟΞΗΣ ΚΑΙ ΘΡΙΑΜΒΩΝ

ΤΟΥ Κ. Κ. ΦΑΑΤΑΪΤΣ

ΠΩΣ ΕΓΙΝΕ Η ΝΑΥΜΑΧΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΣ

(Μία άξεχαστη σελίδα από τον πόλεμο του 1912)

1η, 2α, 3η Σεπτεμβρίου 1912...

Άλλοιώντες ημέρες... Ήμιερές δόξης και θριάμβων... Ο Έλληνας στόλος ξεκινάει από τον Μοδόρο για τα Λαρδανάλια...

Υπάρχουν πληροφορίες, ότι η Τουρκική αραία θα βγή από το ομίλη...

τητος της για ναυμαχία...

Στις δέκα το πρωί τρία Τουρκικά πολεμικά φάνεραν πράγματι μπρος στο στόμιο των Στενών.

— Μόνον τρία! είπε ο ναύαρχος Κουντουριώτης, με βαριά λήξη, όταν τον ειδοποίησαν για την έξοδο του εχθρού. Μόνον τρία!... Τι ζήλια!...

Ο Έλληνας στόλος προχώρη έωστόσο προς τα Στενά για να προαισθηθεί τον εχθρό. Μά τα Τουρκικά σκάφη μένον άκίνητα σαν μαρμαριμένα κάτω από τα φρούρα.

Και όπως την εποχή του 1821, έτσι και τώρα οι Έλληνες υπήρξαν και οι αξιοματωχοί αρχίζουν να βρίζουν τον εχθρό, να βλαστημιούν και να χειρονομούν.

Εβγα παραέξω σάν σου βασιτάι, ζουκιάσε!...

Αυτή η δουλειά όμως κρατάει ως το μεσημέρι.

Βυθώθηκαν τα καράβια μας να προαισθηθούν και τριβήσαν κατόπιν άνοιχτά στο πέλαγο.

Όλη την ημέρα της 2 Σεπτεμβρίου ο Έλληνας στόλος κάνει άλλα διάφορα μπρος στα Στενά. Μια οι Τούρκοι δεν είχαν καθίσει όαυτί να φανούν...

Τα Σημειώματα της 3ης Σεπτεμβρίου έμνηστε για τον πόλεμο στον Αρμυραναύτα.

Το κανάλι των Στενών που κατεβαίνει σαν λωτός και γίνεται στο Αίγαιο, αρχίζει να σφίγγει και να γίνεται χειρό. Είν ό ήλιος που ετοιμάζεται να βγή πίσω από τον Αρμυραναύτη τα βουνά.

Και για την ώρα αυτή γίνεται ακούζονται να χτυπούν τα Στενά.

Είνε πολεμικά πλοία, φωνάζει από το πρώτο φρεσάκι του «Α Β Ε ρ ο υ κ ε» ο ανθυπναύαρχος της σύμησεως Κοιλιόσης. Πιθανότητα πρόκειται περί του εχθρού...

Ένα όμως δυνατό φωνάει μαζί με την φωνή του από το καράβι, και η είδηση από στόμιο σε στόμιο μεταδίδεται πιστός.

Σε λίγο ανεβαίνει στο έπιστερο ο ναύαρχος Κουντουριώτης γελαστός και σβέλτος σαν μικρό παιδί.

Κάνει το σταυρό του και λέει:

— Έλε Παναγιά μου! Έλε Παναγιά μου!

— Ο ναύαρχος είνε ενθουσιασμένος και χάνει τον σταυρό του... Ναυμαχία έξελαντος θα έχουμε! Λένε οι ναύτες.

Ο ήλιος χυσιόει τα Στενά και μέσα στο χυτό χιμάκι και σταυρούς χιμάκι που έλινον σιμα-σιμα φανιόνταν τα Τουρκικά καράβια, πάν φορητοειρονομία.

Την ίδια στιγμή οι άντματοι του «Αβέρωφ» στέλνει στα Έλληνα πλοία το συμφωνημένο σήμα της έξόδου του εχθρού:

— «Ε.Χ.—Ε.Χ.—Ε.Χ.»

— «Εχθρός! Εχθρός! Εχθρός!»

Την είδηση της έξόδου της αραίας φέρονε σε λίγο και το αντιτορπιλικό «Βήλος», που περιτοίχους έμπαρε από τα Στενά. Έφάνηκε να έρχεται άλοταγώς προς τον άλλο στόλο με σηκωμένα τα σημάτα αυτά:

— Τα εμφανισθέντα πλοία είνε εχθρικά.

Την ώρα αυτή ο ναύαρχος Κουντουριώτης γράφει το σήμα για τα πλοία του στόλου που χυσιέ από τότε ιστορικά:

— «Με την δύναμη του Θεού και τας ενόχας του Βασιλέως μας και εν όνομα του δικαίου, πλέω μεθ' όρηγς ακαθίκετον και με την πεποιθήση της νίκης εναντιον του εχθρού του γένους».

Υστερα αρχίζει να χτυπά στον «Αβέρωφ» και στ' άλλα καράβια το σήμα της πολεμικής ένθεσεως. Το σήμα της έτοιμιας για την έποδοξη του εχθρού.

Με το σήμα αυτό κάθε άνδρας και κάθε αξιοματωχός βρίσκεται στη θέση του, ή θωρείς και οι έξοδοι κλείνουν, το πόν έτοιμάζεται για μάχη.

Να τα θωρητά «Βαρθολόμας», «Τουρνούτ—Ρέις», «Μεσουδέ» και «Ασόρ—Τεφίς»!

Το καταδρομικό «Μετζίη» με το αντιτορπιλικό παραμένει κάτω από τα φρούρα της Ασιατικής όπης και κάνει διαδρομές.

Τα ξένα φορητά καράβια που βγαίνουν αυτήν την ώρα από τα Στενά γυρίζουν κατά την άνατολή και μένον σε μεγάλη απόσταση. Μπροστά τους θα γίνη σε λίγο η μάχη.

Ανάλωρα φωνάει άερα νοτιοδυτικό κ' η θάλασσα χαίδειε παιχνιδιάρικα τα καράβια.

Μέσα στην θουρακισημένη γέφυρα ο ναύαρχος Κουντουριώτης, ο κυβερνήτης του «Αβέρωφ» Δουβιανής και οι άλλοι αξιοματωχοί του Έπιτελιου περιμένουν από στιγμή σε στιγμή ν' αρχίσει η φωτιά.

Και οι δύο στόλοι διαχώζ και πλησιάζουν.

Την ώρα αυτή ο ναύαρχος Κουντουριώτης λέει στους αξιοματωχούς:

— Θα πλησιάσωμε πολύ. Όχι! Ίάτονες πλιά. Έχω σκοπό να φέρω πίσω το 21.

Οι Τούρκοι όμως δεν είχαν όμωξ να πλησιάσουν τόσο κοντά...

Άξαφνα άναρμόμητες φωτιές πνάζονταν από τους όγκους των Τουρκικών θωρηκτών, και την ίδια στιγμή ακούγονται η πρώτη άουθρονα.

Οι τραυτοί των όβιδων που σφίχουν τον άερα φτάνουν ως τ' αυτά των Έλλήνων ναυτών. Όλα τα βλήματα όμως πέφτουν 200 ως 300 μέτρα μπρος από τα Έλληνικά θωρηκτά.

Οι Έλληνες ναυτα δέχονται την πρώτη αυτή άουθρονα άλλοι μ' έκπληξιν και άλλοι με βρισιές.

— Πιά, γιά, μιάς σίχνε!

— Μας έφριξεν ο...

— Να στο μάτι σου!...

Οι περισσότεροι όμως έστράπνε σε ζήτωραναίς.

Σε λίγο— στις 9.20' το πρωί άρχιόως— σφηνότα από τον «Αβέρωφ» για όλα τα πλοία του στόλου το γενικό αυτό σήμα:

— «Αρχιάσε πό»!

Κι άνεσως κατόπιν ο αρχηγός του πυρός του «Αβέρωφ» δίνει με τον φωταχρόνη την έξη διαταγή στους πύργους:

— Σκοπεύει το προτολόπου πλοίο!

Ακούγονται τώρα και οι τριές συμφωνημένοι κωδονισμοί που σημαίνουν π ο ρ. Από τον «Αβέρωφ» σφίχουν οι δύο πλευροί δεξιοί πυργοι κ' οι δύο της αριστερής και της πρόνης. Τα άλλα θωρηκτά και τα άναρχητικά μπάνουν την ίδια ώρα κ' αυτά στο βέλτιμα της φωτιάς.

Η απόσταση που χωρίζει τους δύο στόλους μόλις φρονάει τις έννα χιλιάδες μέτρα, τη στιγμή αυτή.

Ο άερας έχει γεμισόε χιόλας με χυότους τρωφρούς. Η άτιμωσάρα είνε ντυμένη από βροχίς κελύους μαφοριού. Νουάειε πόξ χάτιο καταχθένιο ενραστήρι θωρητό και κατατρομής δουλειές γύρω.

Η Τουρκική όβιδε περνούει με σφηνόματα, τριβόις και άγχομαχητά και σάνε ολόγρω στον «Αβέρωφ» και στα άλλα μας θωρηκτά. Κερύος όμως ο «Αβέρωφ» έχει γίνε ο καυός στόχος του εχθρού.

Η θάλασσα και η άτιμωσάρα δύο και γίνονται ένα όλο άναεμίνα άφρόν, κατόν, φωτιάς, ηρωδής άερίον άποπνιζόων. Μέσα στον «Αβέρωφ» γεμιόει με ζήτωραναίς, προβολόων με ζήτωραναίς, δέχονται τις έθρομές όβιδες με ζήτωραναίς. Το ίδιο και στα άλλα καράβια. Μία ισχυή κωνηρομη δονεί όλον τα στήθη και φτερόει τις καρδιές.

Μετά τις πρώτες βολές οι άνδρες λιτρώνονται από κάθε ταρηγιά. Καθένας προσπαθεί τώρα να φανη πιο γενναίος από τον άλλο και πιο ψύχραμος και η ναυμαχία συνεχίζεται, άχι μόνο με φωνές ένθουσιασμού, αλλά και με άστια και με ξύπινα σόλια και με βοιοιόητες άόια. Μέσα στον «Αβέρωφ» δουλειέ ιερός ένθουσιασμός. Σφίχουν ό ένας το χέρι του άλλου και κελου-κίτου φιλοτινία κούλας.

— Βάλτο, μορέ, βάλτο!

— Να σε φιλέω, άδερφός!

Πέντε λεπτά έχουν περάσει από την πρώτη βολή. Η ναυμαχία έχει φτάσει τώρα σε όλη της την έντασι. Οι δύο στόλοι όλο και πλησιάζουν ο ένας τον άλλο. Η απόσταση που τους χωρίζει είνε κάτω από όγτώμησι χιλιάδες μέτρα.

Η Τουρκική όβιδε βοιτάει στη θάλασσα, σηκώονεν στήλες κωνημής από άφρι και νερό, χεγνάν με σφηνόματα, οβόλινα και βογγητά. Το κατάστημα και το έπιστερο του «Αβέρωφ» έχουν πλημμυρίσει στα νερά που σηκωναν τα Τουρκικά βλήματα από την θάλασσα. Μερικά θραίνματα όβιδων έχουν πέσει στο κατάστημα

Ο Ναύαρχος Κουντουριώτης

ΓΙΑ ΝΑ ΜΑΘΗΝΕΤΕ

ΚΑΙ ΝΑ ΔΙΑΣΚΕΔΑΖΕΤΕ

Ο Ουόλτ Χουίτιαν, ο μεγαλύτερος εκ των ποιητών της Αμερικής, και ο Μάρκ Τουάιν, ο μεγαλύτερος χιουμοριστής συγγραφέας της, άρχισαν τη σταδιοδρομία τους ως απλοί τυπογράφοι.

—Όταν εισήχη γιά πρώτη φορά η συνθεή του καπνοτάσιου στην Αγγλία, πολλοί κάτοικοι της ελπίσσαν για να μάθουν... να καπνίζουν!

—Όπως ένας ζωπατζής τραυματίσει, σπαταρά την άμορφη είτε βάζοντας το χέρι του πάνω στην πληγή, είτε περιτολώνοντας τη με φάρμακα και με χουτίρια.

—Η στρατιωτικές στοίκες εισήχθησαν γιά πρώτη φορά στη Γαλλία από τον Λουδοβίκου 16ου στά 1815.

—Οι τραυμάτιοι περίπου μετάνιω δούρες της προεπαναστατικής Ρωσίας κατέγιναν 225 άνάτορα και έκαίμαξ και άνασχολόσαν 20 χιλιάδες έτηρησαν.

—Υαγούρει ένα είδος άδοντιών που φάλλουν μονάρα με τό φως της ημέρας.

—Τό «χαμό» είναι λέξις προσληθσα από την Περαική «χαμα» που σημαίνει γροια ή χουρναχτό.

—Στη Βραζιλία ζωνουν μία πολύ νόστημη σαλίτα από... μημφίρια άνακατωμένα με... ρετινά.

—Τά ποινικά δούχονται άσφαλώς, άν βάλετε στό μέρος όπου περνούουν λίγη καυτοριά.

—Ο περιφημος άστροφόμενος Τσαίος Νεύτων κατά τους μαθητικούς του χρόνους ήταν ο άμελέστερος και ο τελευταίος της τάξεως του.

—Αν θέλετε να διατηρούν τα λουκονδια σας περισσότερη δημοσία γιά ευνοία, πρέπει μόλις τό κόμπετε να τά βάλετε επί μια ώρα μέσα σε πολύ ζεστό νερό.

—Τσάρος είναι ή Ρωσική μετάφρασις της λέξεως Καίσαρ.

—Οι πιο παλιότεροι καπνιστάι του κόσμου είναι οι 'Ολλανδοί.

—Η χειρόνες δεν έχουν δόντια.

—Τό άνάτορο του Βατικανού περιέχει 11.000 διαμερίσματα.

—Τά όμια κομιτάδια συνιστώνται ως γήμιασμο άποτελεσματικό κατά της άργητίας.

—Οι γόντες πετούν με ταχύτητα 160 μιλίων την ώρα.

—Ολόκληρο τό αίμα του άνθρώπου περνά από την καρδιά του σε κάθε λεπτό.

—Οι ναυτάι των άγγλικών πολεμιστών πριν άρχισουν τις εχθροπραξίες παίρνουν τό λουτρό τους.

—Κατά τις σκοτεινές νύχτες τό άστρο φως διακρίνεται μικρότερα από κάθε άλλο, ενώ κατά τις ελαστερες διακρίνεται τό κόκκινο.

—Τά μεγαλύτερα φέλλα άρ' όλα τά δέντρα τά βουνών οί φουάνες.

—Τά θεμιότερα μέρος του κόσμου βόσκειται στη νοτιοδυτική άκρη της Περασίας, όπου κατά τον Ίούλιο και τον Λίνουστο τό θερμομέτρο δεν πέφτει κάτω από τους 100 βαθμούς, νυχθημέριον.

—Οι Γερμανοί γενναίος έχουν άσθενέστερη ύψαι από τους Άγγλους.

—Γιά να γίνει μια οργάνη φιλοελίων άπαιτούνται 65 όκάδες φιλοελατίων.

O ΣΥΛΛΕΚΤΗΣ

ΜΙΑ ΑΛΗΘΙΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

Η ΓΚΑΦΑ ΤΟΥ Κ. ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑΡΧΟΥ

Ο μακαρίτης Στέφανος Γρανίτσας διηγείτο άλλοτε τό εξής γατομένο ανέκδοτο :

«Βρισκόμαστε στό έτος 1897. Ο Έλληναός στρατός, άνοργάνωτος και άεκάλωτος, είχε ήττηθεί και έπρόκειτο να συναφθή ειρήνη με τους Τούρκους.

»Ο διοικητής κάποιον συντάγματός μας, τό όποιο είχε ύποστεί μεγάλη πανοίηθρία κατά τον άτυχή αυτό πόλεμο, βρισκόταν την ημερα αυτή στο σπίτι του κ' έβλεπε τον καφέ του. Έξαφνα του πήγαν τό έπισκεπτήριο κάποιον κηριού, που ήθελε να τον ιδεί. Τό όνομα του έπισκεπτικού ήταν άγνωστο, αλλά κάποιον άπ' αυτό έπήγχε ή φράσις ΔΣ ΝΥΤ ΑΧΤΗ ΣΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΣ ΦΙΛΟΧΑΡΟΣ.

»Εδώ πρέπει να σημειώσουμε ότι ο κάποιος ο συνταγματάρχης ήταν καιιά είχε κ' αυτόν άνελευλίανωσιν κάθε τόσο στους συναδέλφους του. Παρλονοόταν δηλαδή ότι είχε κρυφεί και καταδικασθεί άναπολόγητος από τον Υπό και την κοινή γνώμη, γιά τή δράση του στον πόλεμο. Φαντάζεσται λοιπόν τη χαρά άισθάνθηκε τώρα που θά έβλεπε ένα Γάλλο δημοσιογράφο και θά μπορούσε να του πη άρεζον τις... άνοχηαδίεις!

»Έδωσε έντολή να εισαχθούν τον ξένο άνταλορητή υφέσις, και πριν ο άπεσταλέμενος του «Φιγαφός» προφύση να του έκθέσει τό αετοτό της έπισκέψεως του, ο συνταγματάρχης άρχισε την... ατολογία του : —Με κατηγορούν άδικα, κίριε! Λέγουν ότι θέσιμα κ' άνάστα τό σύνταγμα μου στις εχθροπραξίες... Τό παραδύχημα κ' έρω... Άλλά γιατί δεν θέλουν να άκούσουν απός έναυτό...»

—Άκριβώς κ' αυτή την εκπόδα εγχομαι να σας πάρω συνέντευξη εκ μεριος της εφημερίδος μου, κίριε συνταγματάρχα, άπάντησε ο δημοσιογράφος. Θα έχετε την καλοσύνη λοιπόν να μου έξηγήσετε τους λόγους, στους όποιους οφείλεται ή ήττα του συνταγματός σας :

»Άλλο που δεν ήθελες ο συνταγματάρχης. Άρχισε λοιπόν μια άτελείωτη φρασις, ή όποια βάσιμας μία, δύο, τρεις ώρες και έπειθι δεν έβλεπε να πάρη τέτοις κρύπτης τον ξένο δημοσιογράφο και φάσανε μαζί τό μεσημέρι.

»Όταν τέλος, αποχώμας, ο συνταγματάρχης ρώτησε τον άνορητή του τί γνώμη είχε σχηματίσει άπ' αυτό που άκούσε.

—Δεν έπάσχει κίριε άμφιβολία, κίριε συνταγματάρχα, άποσφίθηκε έκείνος, ότι μου έλατε την καθάρα άλήθεια. Απτό κ' εκπαίηθεντο και έγραφοσαν έναντιον σας, όπως έσποχόμηνται. Έγνοια σας όμοις και θά τους διαφώτισω έγω... Θα τά γράφομαι στην έφημερίδα μου και θά τους κατηγορώ ενώπιον του διεθνούς κοινο... Νά μή με παρεξηγήσετε όμοις, κίριε συνταγματάρχα. Θα σας ζητήσω κ' έρω μία χάρι...

—Ό, τι θέλετε, κίριε...

—Στό σύνταγμα σας ύπορετι κάποιος στρατιώτης από την Άθήνα... Στην οικογένεια αυτού του παιδιού όφειλόσ κίριε πολλά, γιατί με περιτομήσαν ελασματικά, όταν περούσαν άπ' την Άθήνα για νάφοο έδω... Μου γράφουν λοιπόν τώρα για να ενεργήσω να πάη, άν είναι δυνατόν, μια υμνια άδεια...

—Φίλε μου, άν και άπαρομνήτια τώρα να δίνομας άδειες, εν τοιούτοις αιώτων, γιά χατίρη σας, θά τό δώσω. Νά μου πητε ποιά τό όνομα του και τό λόγο που ύπορεται...

»Ο ξένος δημοσιογράφος τό έδωσε τό ζητηθέντα στοιχεία και άνεχώρησε, άπό τό έσποχέθηκε για τελευταία φορά ότι θα τον βράλη άστροποπόσημο με την εφημερίδα του.

»Την άλλη μέρα, μόλις ο συνταγματάρχης πήγε στό σύνταγμα του, ή πρώτη του φροντίδα ήταν να ρωτήσει για τον άσπρηθέντα στρατιώτη. Άλλά ο διοικητής του λόχου στον όποιον ύπορετείτο ο στρατιώτης αυτός, τό άνεφερε ότι όχι μόνο καλής οικογένειας δεν ήταν, αλλά και είχε διακαθεί πεντάως επί κλοπή!

»Ο συνταγματάρχης φαντάστηκε ότι έπρόκειτο περί παρεξηγήσεως. Θελώντας λοιπόν να έκαίρη κίριε άμφιβολία του ζήτησε να ιδή ο ίδιος τον εν λόγω στρατιώτη.

»Υστερ' από λίγα λεπτά ο λοχίμος ξαναμνήσχε στο γραφείο του προϊσταμένου του, συνοδεύόμενος από ένα φαντάρο.

»Άλλά στην έμφάνισή του στρατιώτη αυτού ο συνταγματάρχης εχρίμαξε κ' άρχισε να φωνάζει :

—Ά, τον άτιμο! Ά, τό τζιανιότη... Ά, τό θεουπάτη!... Αέσιος να τον κομώσετε! Τον φιλάτε άδικά έδω; Κορηιάστε τον, μουρ'...»

Καθός θά καταλάβαιν ο άνάγνωστα μας, ο παροισασθείς φαντάρος ήταν... ο συντάκτης του «Φιγαφός»... Για να πάρη άδεια, έκπαίξε ο καίριμος ολόκληρη κομοθή, με την έταβε. Κί' αντί άδειας τον έχωσαν φιλακή!...»

ΚΑΙ Η ΒΑΡΥΜΑΧΙΑ ΕΞΑΚΟΛΟΥΘΕΙ... ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ : Τό β' μέρος της περιγραφής.

K. ΦΑΛΑΤΙΣ

